

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

Pfv.III.20.140/2013/3.szám

A Kúria a dr. Baráth Livia ügyvéd által képviselt I.r. és II.r. felpereseknek a dr. Dudás Gábor ügyvéd által képviselt I.r. és a dr. Cseh Domokos ügyvéd által képviselt II.r., III.r. alperesek ellen kátérítés iránt a Fővárosi Törvényszék előtt 33.P/P-III.21.295/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.776/2012/4. számú közbenső ítéletével elbírált perében a jogerős közbenső ítélet ellen az I.r. alperes által 120. és a II-III.r. alperesek által 124. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős közbenső ítéletet hatályában fenntartja.

Az I.r. alperes által le nem rótt felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperesek gyermeke, V.L.2003. október 11-én született az I.r. alperes jogelődjénél, a születését követő hatodik napon a Semmelweis Egyetem I. számú Gyermekklinikáján elhunyt. Halálát a veleszületett streptococcus fertőzés talaján kialakult tüdőgyulladás okozta, a halál közvetlen oka pedig centrális eredetű tüdővizenyő volt. Az I.r. felperes terhességének gondozását és a szülés levezetését a III.r. alperes végezte, aki a terhesgondozási, a szülész-nőgyógyászati tevékenységet a II.r. alperes gazdasági társaság keretében látta el.

A felperesek a keresetükben a vagyoni és nem vagyoni káruk megtérítésére kérték az alperesek kötelezését arra hivatkozással, hogy az I.r. felperes terhességének gondozása során a II-III.r. alperesek nem az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. §-ának (3) bekezdésében előírt gondossággal jártak el, mert a terhesség alatt hüvelykenet vizsgálat, streptococcus fertőzöttség vizsgálat nem történt, a terhesség mindhárom trimeszterében azonban meg kellett volna történnie a hüvelyváladék

mikroszkopikus vizsgálatának. Sérelmezték, hogy az I.r. alperes streptococcus fertőzés megelőzésére ampicillin kezelésben nem részesült és a terhesség alatt nem történt sem EKG vizsgálat, sem belgyógyászati vizsgálat. Nem vették figyelembe az I.r. felperes gyors és jelentős testsúlynövekedését, a szülés levezetése során pedig a protokollban előírt hőmérséklet mérés is elmaradt. A felperesek szerint gyermeküknek a szülés közben történt megfertőződése, tüdőgyulladás és halála, valamint az I-III.r. alperesek felróható magatartása között az okozati összefüggés fennáll.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az I.r. alperes vitatta, hogy a gyermek halálát veleszületett streptococcus fertőzés okozta, illetőleg azt, hogy a kártérítési felelősségére alapot adó magatartást tanúsított volna.

A II-III.r. alperesek arra hivatkoztak, hogy a terhesség, valamint a szülés során semmiféle gyanú nem merült fel, amelyből a fertőzöttségre lehetett volna következtetni.

Az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletében megállapította, hogy az alperesek egyetemleges felelőssége az I-II.r. felperesek László nevű gyermekének szülés közben történő megfertőződése, tüdőgyulladás és halála vonatkozásában fennáll. Az elsőfokú bíróság indokolása szerint a gyermek halála az I.r., valamint a II-III.r. alperesek tevékenységével összefüggésben következett be, és elegendő volt annak bizonyítása, hogy az életben maradásra több esély lett volna, ha az I.r. felperes időben és helyesen alkalmazott kezelésben részesül. A fertőzés tüneteit az igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján akkor lehetett volna észlelni, ha az gyulladást, illetve lázat okoz. A becsatolt orvosi dokumentáció azonban nem tartalmazott adatot az I.r. felperes testhőmérsékletére, kivéve a 2003. október 11-én 8 óra 30 perckor mért 36,7 Celsius fok adatot. Az elsőfokú bíróság szerint az I.r. alperes jogelődje a szülés során, a III.r. alperes a szülés levezetése során kétóránként, a burokrepedés után pedig óránként nem ellenőrizte a hőmérsékletet, így csökkent a tünetek felismerésének esélye. A II-III.r. alperesek a hüvelyvuladék mikroszkópos vizsgálatának az első trimeszterben történő elmulasztásával csökkentették a gyermek életben maradásának esélyét.

Az alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a közbenső ítéletében az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az I-III.r. alperesek kártérítő felelősségét állapította meg az I-II.r. felpereseket gyermekük, V.L.halála következtében ért károkért. A másodfokú bíróság az elsőfokú közbenső ítélet indokolásával egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel kiemelte, hogy a kiegészített szakvélemény aggálytalan megállapítása szerint a

magzat megfertőződése nem a fertőzött hüvelyen történő áthaladáskor, hanem a méhen belül következett be, mert a klinikai tünetek a magzat megszületését követően korán jelentkeztek és a tüdőelváltozás morfológiai képe is tüdőgyulladással való születésre utalt. A másodfokú közbenső ítélet indokolása szerint az alperesek mulasztásaikkal megfosztották magukat annak bizonyításától, hogy az I-II.r. felperesek gyermekének halála semmiképpen nem vezethető vissza arra, hogy az I.r. alperes nem ellenőrizte, illetőleg nem dokumentálta az I.r. felperes testhőmérsékletét az előírt időközökben, a II-III.r. alperesek pedig az első trimeszterben elmulasztották elvégezni a protokoll szerint szükséges hüvelykenet vizsgálatot, illetőleg az elvárható gondos magatartás tanúsítása esetén is bekövetkezett volna a kár. Ezáltal az alperesek nem tudták magukat kimenteni a kártérítési felelősség alól.

Az I.r. alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős közbenső ítéletnek az elsőfokú bíróság közbenső ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságot új tárgyalásra és új határozat hozatalára utasító döntés meghozatalát kérte. Az I.r. alperes jogi álláspontja szerint a jogerős közbenső ítélet megalapozatlan. Utalt arra, hogy az Igazságügyi Orvostani Intézetnek a kiegészített szakvéleménye szerint a streptococcus B fertőzés csak ritkán okoz lázat. A szakértőnek a megállapítása arra is utal, hogy az I.r. felperes esetében történt testhőmérséklet ellenőrzés az I.r. alperes jogelődjénél a vajúdás időszakában. Ezt a szakértő azzal egészítette ki, hogy a testhőmérséklet ellenőrzésének időpontjára nem tud nyilatkozni. A lefolytatott bizonyítás alapján nem állapítható meg, hogy a streptococcus B fertőzés esetén, amely csak tenyésztéssel mutatható ki, a testhőmérséklet ellenőrzése szolgálhat-e releváns információkkal a kezelést végző orvosok számára. A részleges ellentmondások és nem egyértelmű kijelentések miatt nem tekinthető bizonyítottnak az I.r. alperes jogelődjénél végzett kezelés és a bekövetkezett haláleset közötti oksági kapcsolat fennállása sem. Nem jelenthető ki, hogy a testhőmérséklet ellenőrzése ténylegesen alkalmas eszköz lehetett volna az I.r. felperes fertőzésének felismerésére, illetőleg az sem, hogy a vajúdás alatt elegendő idő állt volna rendelkezésre a fertőzés kimutatásához és a szükséges tenyésztéses vizsgálat elvégzéséhez. Nem bizonyított, hogy tenyésztés hiányában a lázas tünetek alapján egyértelműen indokolt-e antibiotikumos kezelés a potenciális biológiai veszélyekre is tekintettel. Nem került tisztázásra az sem, hogy a testhőmérséklet kétóránkénti ellenőrzése kizárólag lázméréssel történhet-e. Az eljárási szabályok lényeges megsértése, hogy az elsőfokú bíróság a szakvélemény további kiegészítése érdekében nem adott helyt a szakértő meghallgatására irányuló bizonyítási indítványnak és így a Pp. 3. §-ának (4) bekezdését megsértve a bíróság elzárta az I.r. alperest attól, hogy a felelősség alóli kimentési kötelezettségének eleget tegyen. Az I.r. alperes szerint a bizonyítási indítvány előterjesztésével nem

késlekedett, mert az orvosszakértői vélemény utolsó kiegészítéséig a szakértő úgy nyilatkozott, hogy a vajúdas közben történő testhőmérséklet ellenőrzésre nincs protokoll, ezért az I.r. alperes megalapozottan gondolhatta, hogy az okozati összefüggés hiányának további bizonyítása a perben nem szükséges.

A II-III.r. alperesek felülvizsgálati kérelme a keresetet elutasító döntés meghozatalára irányult. Jogi álláspontjuk szerint a jogerős közbenső ítélet megalapozatlan és törvénysértő. A felülvizsgálati kérelem szerint az igazságügyi szakértő szakvéleménye kizárta azt a lehetőséget, hogy a kifogásolt mulasztások befolyásolhatták volna a végső tragikus eseményt. A bizonyítási eljárás a gyermek intrauterin megfertőzöttségét analizálta és arra a hipotetikus eredményre jutott, hogy a bekövetkezett kár és a mulasztások egymással korrelációban vannak. Ez azonban egy feltételezés, amelynek során értékelés nélkül maradtak olyan dokumentumok és természettudományos axiómák, amelyek alkalmasak az okozati összefüggés megállapítására és éppen azt támasztották volna alá, hogy a mulasztásoktól függetlenül is bekövetkezett volna a gyermek halála. A bíróság a felek indítványa ellenére nem tartotta indokoltnak kompetens szülész-nőgyógyász szakértő véleményének beszerzését, ezért tisztázatlan maradt az a kérdés, hogy valójában mi volt a gyermek halálának oka. A szakértő kirendelése egyébként is sértette a szakértőkre vonatkozó 2/1988. (V.19.) IM rendelet 7. §-ában és 16. §-ában foglaltakat. Jogszabálysértő módon, az illetékességi terület figyelmen kívül hagyásával rendelte ki a bíróság az Orvostudományi Egyetemet szakértőként.

A II-III.r. alperesek kiemelték, hogy nem merült fel semmiféle olyan gyanú, amelyből bármilyen fertőzöttségre lehetett volna következtetni akár az anya, akár a magzat tekintetében. A bíróság nem vizsgálta azokat a röntgenleleteket, amelyek alapján nem lehetett V.L-nekfertőzőes tüdőgyulladás 2003. október 11. és 2003. október 14. között. A feltételezett anyai fertőzöttséget cáfolja a szülés előtti napon, október 10-én vett kenet hüvelyvizsgálati eredmény, a láztalanság, a tachicardia hiánya és az anya teljes panaszmentessége. A prevenció kapcsán a II-III.r. alperesek utaltak arra, hogy a terhesség alatti szűrés és a pozitív esetek ezt követő kezelése nem járható út, nem egységes a gyakorlat annak megítélése tekintetében sem, hogy az antibiotikum adása mennyiben kockázatosabb és ártalmasabb a gyermekre a szülés előtt. Ez is olyan szülészeti szakkérdés, aminek értékelése kompetens szakértőt igényel. Figyelmen kívül maradtak a klinikai diagnózisok is a halál oka és az azt előidéző okok kapcsán. Az anya lázának ellenőrzésével kapcsolatban értékelni kell az I.r. felperesnek azt a nyilatkozatát, hogy délután öt óráig fájása nem volt, a szülés után lázasodott be. Mindebből az következik, hogy nem volt olyan „anomália”, amely egyéb beavatkozást igényelt volna. A szülésznő óránkénti vizsgálata a testhőmérsékletre szükségképpen kiterjedt; a láz esetén jelentkező egyéb szimptómákra utaló panasza az anyának

nem volt. A láz megállapítása nem feltétlenül csak lázmérő alapján lehetséges. A közbenső ítélet nem egzakt módon foglalkozik az anyai PH érték változásával sem. Ugyancsak megalapozatlan a gyermek CRP értékeinek értékelése is. Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati kérelem szerint nélkülözhetetlen lett volna a szülész-nőgyógyász szakértő véleményének beszerzése. A II-III.r. alperesek szerint ha a mulasztás irreleváns, a bekövetkezett hátrányokat a megfelelő eljárás sem küszöbölhette volna ki, akkor a kártérítési felelősség nem állapítható meg.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése alapján a Kúria azt vizsgálta, hogy a jogerős közbenső ítélet az I.r. alperes, valamint a II-III.r. alperesek felülvizsgálati kérelmében megjelölt okokból jogszabálysértő-e.

Az I.r. alperes és a II-III.r. alperesek felülvizsgálati kérelme nem alapos.

A jogerős közbenső ítélet indokolásában a bíróság helyesen utalt a kereset elbírálására irányadó anyagi jogi szabályokra és a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése, valamint a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a feleket terhelő bizonyítási kötelezettségre. A felperesek a károsodás bekövetkezését, a jogellenességet bizonyították, az alperesek azonban vitatták az okozati összefüggés fennállását. Ennek elbírálása érdekében a bíróságnak elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy mi volt a gyermek halálának oka. Az elsőfokú bíróság az ítélete indokolásában helyesen utal arra, hogy a testi épség, egészség, élet sérelmében jelentkező kár esetén a bíróságnak kell mérlegelnie, hogy a nem teljes bizonyosságú természettudományos okozatosságot a „jogi okozatosság” alapjául elfogadja-e, figyelembe véve azt is, hogy a károsodásnak több oka is lehet. Az okozati összefüggés tekintetében a felpereseknek elegendő volt azt bizonyítania, hogy az általuk kifogásolt alperesi magatartás (mulasztás) a bekövetkezett károsodás egyik lehetséges oka. Ezzel szemben az alperesek annak bizonyításával menthetik ki magukat a kártérítési felelősség alól, hogy a kifogásolt magatartás nem volt lehetséges oka a károsodásnak, illetőleg, hogy az az elvárható gondos magatartás esetén is bekövetkezett volna.

A Kúria egyetért a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást részletes bizonyítás alapján és a bizonyítékok okszerű mérlegelése alapján állapította meg. A felülvizsgálati kérelemben felvetett orvos-szakmai kérdések megvizsgálása érdekében a bíróság igazságügyi orvosszakértői véleményt szerzett be. Az igazságügyi szakértő kirendelésével kapcsolatos kifogások a szakértői megállapításokat nem teszik aggályossá. A Tudományegyetem Orvostudományi Kar Igazságügyi Orvostani Intézetének a többször kiegészített szakvéleménye alapján nem okszerűtlen az a megállapítás, hogy a magzat fertőződése a

méhen belül következett be. Miután ez nem volt kizárható, ezért a kártérítési felelősség szempontjából vizsgálni kellett azt, hogy van-e a méhen belüli fertőződés felismerésére és a felismert fertőződés kezelésére, azaz a károsodás elhárítására, csökkentésére olyan alkalmas módszer, amelynek elvégzése az alperesektől elvárható gondos magatartás körébe esik.

A jogerős közbenső ítélet szerint az I.r. alperes esetében ilyen a terhes anya testhőmérsékletének ellenőrzése, a II-III.r. alperes esetében pedig az első trimeszterben végzett hüvelykenet vizsgálat. Az I.r. alperes arra hivatkozott, hogy a szakértői vélemény szerint a streptococcus B fertőzés csak ritkán okoz lázat, ennek alapján azonban nem zárható ki, hogy lehetséges a fertőzés felismerése a láz alapján. Az I.r. alperesnek kellett volna ezért azt bizonyítania, hogy a terhes anya lázának ellenőrzése - bármely módon - a szükséges időpontokban megtörtént. Az ezzel kapcsolatos bizonytalanság, a dokumentálás hiánya az I.r. alperes terhére esik. A kimentés körében az I.r. alperest terhelte annak bizonyítása is, hogy az antibiotikumos kezeléssel kapcsolatos aggályok, a megfelelő lázmérés és az esetleges negatív eredmény ellenére sem volt elkerülhető a károsodás bekövetkezése.

Mindez azonban a perben nem volt bizonyított, e körben az igazságügyi orvosszakértői vélemény nem hiányos és megállapításai aggálytalanok, ezért az I.r. alperes kártérítési felelősségének megállapítása a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

Az igazságügyi orvosszakértői vélemény szerint a gyermek halálával összefüggésbe hozható fertőződés időközönként mutat tünetet, ezért egy láztalan állapot, vagy negatív hüvelykenet vizsgálati eredmény önmagában a fertőzés fennálltát nem zárja ki. Az I.r. felperes szülés előtti panaszmentes állapotából, a szülést megelőző negatív hüvelykenet vizsgálati eredményből sem lehet arra következtetni, hogy az elmulasztott vizsgálat nem áll okozati összefüggésben a károsodással, azaz irreleváns. Miután azonban a hüvelykenet vizsgálatának eredménye szolgáltatathat olyan adatot, amely elindít egy, a károsodás elhárítására, illetőleg csökkentésére is alkalmas folyamatot, ezért nem okszerűtlen a jogerős közbenső ítéletnek az a megállapítása, hogy ennek a vizsgálatnak az elmulasztása okozati összefüggésben áll a károsodással. Ezzel szemben a II-III.r. alperesek nem bizonyították, hogy a jogerős ítéletben terhükre rótt mulasztást nem követték el, az nem állt összefüggésben a károsodással, illetőleg azt sem, hogy a károsodás a mulasztás ellenére is bekövetkezett volna. A kifejtettekre tekintettel a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okok miatt nem jogszabálysértő a II-III.r. alperesek kártérítési felelősségének megállapítása sem, e tekintetben a döntés a bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésén alapul.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 274. §-

ának (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül meghozott határozatával a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő, a felülvizsgálati eljárásban perköltségük nem merült fel, ezért erről rendelkezni nem kellett.

Az I.r. alperes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték viseléséről szóló rendelkezés a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdésén és a 14. §-án alapul.

Budapest, 2013. október 24.

Dr. Havasi Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Udvary Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Almásy Mária s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

kúriai tisztviselő
HM